

В. І. Шарий,
д. держ. упр., доцент, доцент кафедри менеджменту та державної служби,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5598-3505>

Л. Я. Самойленко,
к. держ. упр., доцент, доцент кафедри менеджменту та державної служби,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0335-3077>

А. В. Борова,
студентка кафедри менеджменту та державної служби,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-1220-5932>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.10.210

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПРОЗОРОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

V. Sharyi,
Doctor of Sciences in Public Administration, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Management and Public Service,
Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy

L. Samoilenko,
PhD in Public Administration, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Management and Civil Service,
Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy

A. Borova,
Student of the Department of Management and Public Service,
Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy

ORGANIZATIONAL PRINCIPLES OF E-GOVERNANCE IN ENSURING INFORMATION TRANSPARENCY OF PUBLIC ADMINISTRATION

У статті аналізуються організаційні засади електронного урядування як ключовий фактор забезпечення інформаційної прозорості публічного управління. Автори досліджують нормативно-правову базу України в галузі цифрової трансформації, визначає основних інституційних акторів та окреслює роль цифрових платформ і інформаційно-комунікаційних технологій у підвищенні відкритості діяльності органів влади. Особлива увага приділяється проблемам кібербезпеки, захисту персональних даних та участі громадян у процесах електронного урядування. У статті також надаються рекомендації щодо удосконалення механізмів електронного урядування в Україні. Практичне значення дослідження полягає в розробці пропозицій, спрямованих на покращення доступу до публічної інформації, зміцнення довіри до публічних інститутів та підвищення ефективності публічного управління через впровадження сучасних цифрових інструментів.

The article examines the organizational foundations of e-governance as a key factor in ensuring the information transparency of public administration. It analyzes Ukraine's regulatory and legal framework for digital transformation, identifies key institutional actors, and outlines the role of digital platforms and ICTs in enhancing governmental openness. Special attention is given to cybersecurity, data protection, and citizen participation in e-governance.

As society rapidly digitalizes, e-governance becomes a vital mechanism for ensuring government accountability and transparency. It facilitates efficient public service delivery and strengthens the relationship between the state and its citizens. The article explores how information technologies can create an open, accountable, and efficient public administration system, with a focus on the regulatory aspects necessary for their success.

Ukraine's digital transformation in public administration is evaluated from the perspective of legal and institutional readiness. The article discusses how state and non-state actors, such as government agencies, local authorities, and private sector partners, interact within the e-governance ecosystem. It emphasizes the need for a coherent digital infrastructure that integrates platforms, streamlines communication, and enhances service delivery. The article also addresses challenges like limited public awareness, digital literacy, and inadequate legal frameworks.

A key issue is cybersecurity and data protection. With the increasing volume of personal data in the digital government framework, ensuring its security is critical. The article highlights Ukraine's efforts to strengthen cybersecurity capabilities and protect personal data while providing digital public services.

Another important topic is citizen participation. E-governance provides an opportunity for more direct and transparent engagement. The article examines how digital tools can foster greater public involvement in governance, from public consultations to online petitions and e-voting. Citizen participation strengthens democracy and improves public policies.

In conclusion, the article argues that while Ukraine has made progress in e-governance, challenges remain in achieving full digital transparency and security. It calls for continued improvements in legal and institutional frameworks, digital skills development, and personal data protection to enhance transparency, efficiency, and accountability in public administration.

Ключові слова: електронне урядування, інформаційна прозорість, публічне управління, цифрові платформи, кібербезпека, захист персональних даних, громадська участь, адміністративні послуги.

Key words: e-governance, information transparency, public administration, digital platforms, cybersecurity, personal data protection, public participation, administrative services.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ І ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

В умовах глобалізації та інформатизації суспільства, зростаючої ролі технологій у різних сферах життя, електронне урядування стає ключовим елементом для забезпечення ефективного, прозорого та демократичного публічного управління. Важливим аспектом цього процесу є інформаційна прозорість, яка безпосередньо впливає на довіру громадян до державних органів та сприяє підвищенню ефективності управлінських рішень. Ураховуючи численні виклики, які виникають в умовах постійного розвитку цифрових технологій, особливо у контексті забезпечення кібербезпеки, захисту персональних даних і належної взаємодії між органами державної влади та громадянами, питання організаційних засад електронного урядування стають надзвичайно актуальними.

Визначення ефективних моделей впровадження електронного урядування в Україні та інших країнах є важливим науковим завданням, оскільки забезпечує не лише трансформацію публічної адміністрації в умовах цифровізації, але й можливість зниження бюрократичних

бар'єрів, спрощення адміністративних процедур та посилення зворотного зв'язку між державними органами та громадянами. Тому виникає необхідність у комплексному аналізі існуючих практик, розробці рекомендацій щодо удосконалення організаційних засад, нормативно-правових актів та технологічних інструментів для забезпечення ефективного функціонування електронного урядування.

З практичної точки зору, впровадження електронного урядування дозволяє не тільки покращити взаємодію держави з громадянами, але й значно знизити витрати на адміністративні послуги, підвищити рівень доступності та ефективності публічних сервісів. Крім того, це створює нові можливості для інтеграції національних адміністративних систем у міжнародну цифрову спільноту, сприяючи розвитку електронної демократії, зміцненню прав людини та основних свобод у цифровому середовищі.

Таким чином, постановка проблеми електронного урядування та забезпечення інформаційної прозорості є важливим завданням для науковців і практиків, оскільки вона дозволяє не лише покращити управлінські процеси, а й сприяє розвитку демократичних засад управління в умовах сучасних технологічних викликів.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

У сучасних умовах розвитку цифрових технологій участь громадян у публічному управлінні трансформується через інструменти електронного урядування, що забезпечують відкритість, прозорість та підзвітність влади. Електронна участь стає важливою складовою демократичного процесу, дозволяючи громадянам не лише отримувати інформацію про діяльність органів влади, а й активно впливати на ухвалення рішень, формування політик і контроль за їх реалізацією. Як зазначають Александрова та Останек, "електронне урядування має беззаперечні переваги, які покращують стан демократичних процесів у державі першочергово через інформування" [1].

Інформаційно-комунікаційні технології створюють умови для впровадження елементів електронної демократії, зокрема електронних петицій, громадських обговорень, онлайн-консультацій, що сприяє зростанню довіри громадян до державних інституцій. Ляхович і Жекало підкреслюють, що "ресурси та можливості e-governance дозволяють провадити прозору та відкрити політику по відношенню до громадян і тим самим збільшувати число інструментів громадської участі в управлінні суспільним розвитком" [10].

Питання електронного урядування та інформаційної прозорості публічного управління активно розвивається у вітчизняній науковій літературі. Так, Завада Ростислав Степанович досліджує нормативно-правові аспекти цифрової трансформації в Україні [2], Качковська Леся акцентує увагу на ролі державних інституцій у впровадженні цифрових інновацій [9].

Водночас недостатньо розробленими залишаються питання інституційних механізмів забезпечення прозорості публічного управління, кібербезпеки та захисту персональних даних у контексті цифровізації. Саме ці аспекти становлять предмет комплексного аналізу організаційних, правових і технологічних складових електронного урядування в Україні з метою удосконалення механізмів забезпечення прозорості публічного управління.

ФОРМУВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є обґрунтування організаційних засад електронного урядування як важливого інструменту забезпечення інформаційної прозорості публічного управління в Україні, а також розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення відповідних механізмів у контексті цифрової трансформації державного управління.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

В умовах трансформаційних змін, які супроводжують цифровізацію суспільства, нормативно-правове забезпечення електронного урядування постає як один із ключових чинників ефективного функціонування сучасного публічного управління. Українське законодавство, формуючи відповідне правове поле, заклало низку фундаментальних засад, що регламентують використання цифрових технологій у державному секторі.

До переліку основоположних актів, які безпосередньо впливають на формування та розвиток електронного урядування, належать: Закон України "Про елект-

ронні документи та електронний документообіг" [5], який визначає юридичну силу електронного документа та порядок його використання; Закон України "Про доступ до публічної інформації" [4], що гарантує відкритість діяльності органів публічної влади та забезпечує реалізацію права громадян на отримання достовірної та повної інформації; Закон України "Про адміністративні послуги" [3], який створює передумови для впровадження електронного сервісу в системі надання державних послуг; а також Закон України "Про електронні довірчі послуги" [6], який закладає правові основи для використання електронного підпису, печаток, електронної ідентифікації, що у свою чергу формують довіру до цифрових транзакцій між громадянином і державою.

У сукупності ці нормативно-правові акти створюють основу для функціонування електронного урядування, забезпечуючи правові механізми для електронного документообігу, доступу до публічної інформації та надання адміністративних послуг в електронному вигляді [12].

Проте, попри наявність зазначених законів, аналіз чинної нормативно-правової бази свідчить про її фрагментарність. Зокрема, відчутно бракує єдиного системного законодавчого акта, який би комплексно регулював усі ключові аспекти електронного урядування. Ідеться про питання кібербезпеки, захисту персональних даних, інтероперабельності інформаційних систем, координації дій між органами публічної влади, а також забезпечення цифрової інклюзії та підвищення цифрової грамотності населення.

На сьогодні законодавче поле лишається розрізненим і часто несинхронізованим із реальними темпами цифрових трансформацій. З одного боку, держава демонструє прогрес у впровадженні IT-інструментів, проте з іншого — законодавство відстає від потреб практики, що створює нормативно-правовий вакуум у низці критично важливих сфер. Наприклад, захист персональних даних регулюється законодавством, що не повною мірою відповідає вимогам GDPR — загального регламенту про захист даних у ЄС, тоді як Україна прагне євроінтеграції.

Відтак, існує об'єктивна потреба у розробці комплексного закону про електронне урядування, який би виступав правовою основою для гармонізації та координації всіх інструментів і напрямів цифрового державного управління. Такий закон має охоплювати як організаційні, так і технічні, безпекові та етичні аспекти цифрової взаємодії у системі "держава-громадянин".

У процесі формування цифрової держави особливе значення набуває діяльність інституційних акторів, на яких покладається розробка, реалізація та моніторинг політики у сфері електронного урядування. В Україні інституційна архітектура електронного урядування поступово формувалась відповідно до змін у законодавстві, міжнародних зобов'язаннях держави та викликів цифрової трансформації. Розуміння ролі ключових суб'єктів цього процесу є необхідною передумовою для оцінки ефективності управлінських рішень у сфері диджиталізації.

Провідним органом, що наразі виступає центром компетенцій у сфері електронного урядування, є Міністерство цифрової трансформації України. Створене у 2019 році, воно стало першим в історії України профільним міністерством, завданням якого є не лише впровадження цифрових сервісів, а й повна трансфор-

мація взаємодії держави з громадянами та бізнесом. На Міністерство покладено стратегічне планування, розробку нормативно-правової бази, впровадження ключових платформ, зокрема порталу Дія, цифрового підпису, системи електронної ідентифікації та інтероперабельності даних.

У науковій літературі підкреслюється, що саме в умовах воєнного стану діяльність Міністерства цифрової трансформації набула особливої ваги, адже "функціонування сервісу "Дія" забезпечило не лише безперервність надання адміністративних послуг, але й сприяло підвищенню адаптивності державного апарату до екстремальних умов" [11].

Іншим вагомим суб'єктом виступає Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, яка забезпечує кібербезпеку, захист державних інформаційних ресурсів та функціонування державних телекомунікаційних систем. У контексті цифрового врядування ця служба відіграє критично важливу роль, адже наявність розвинених інформаційних інфраструктур та гарантій їх захисту — одна з основ довіри до цифрових сервісів з боку громадян.

Необхідно згадати також Державне агентство з питань електронного урядування України, яке до моменту реорганізації (його функції було передано Мінцифрі) здійснювало координацію проєктів електронного врядування, працювало над впровадженням інтегрованих інформаційних систем, стандартів відкритих даних та розвитку цифрових інструментів участі громадян. Саме це агентство заклало підґрунтя для багатьох сервісів, які нині функціонують у рамках порталу Дія.

Разом із тим, функціонування інституційної моделі цифрової трансформації в Україні стикається з рядом викликів. Насамперед, йдеться про недостатній рівень міжвідомчої координації, що призводить до дублювання функцій, фрагментарності у впровадженні IT-рішень, а також втрати синергії між центральними і місцевими органами виконавчої влади. Особливо актуальною ця проблема стає в умовах децентралізації, коли ОТГ отримують дедалі більше повноважень, однак не мають належної цифрової спроможності.

Обмеженість фінансових та кадрових ресурсів, зокрема дефіцит висококваліфікованих IT-спеціалістів у державному секторі, також перешкоджає реалізації амбітних цифрових ініціатив. Внаслідок цього процес цифровізації може мати нерівномірний характер, що поглиблює цифрову нерівність як між регіонами, так і між окремими групами населення.

На сучасному етапі постає нагальна потреба у створенні єдиного координаційного механізму взаємодії між усіма залученими суб'єктами, системному розподілі компетенцій, забезпеченні сталої кадрової політики та підвищенні кваліфікації службовців..

Важливо усвідомити, о інституційна спроможність держави в сфері електронного урядування — це не лише питання структурної побудови органів, а передусім питання ефективної взаємодії, ресурсного забезпечення та політичної волі до цифрової модернізації державного управління [8].

У сучасних умовах цифрової трансформації публічного управління ключову роль у досягненні інформаційної прозорості відіграють цифрові платформи та

інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ). Вони стали не лише інструментом автоматизації адміністративних процедур, але й дієвим механізмом демократизації державного управління, відкритості та підзвітності органів влади перед громадянами.

Впровадження таких технологій, як портали відкритих даних, електронні кабінети громадян, державні реєстри у відкритому доступі, системи електронного документообігу та електронні сервіси, як-от "Дія" чи ProZorro, суттєво розширює можливості громадян щодо участі в управлінських процесах та контролю за діяльністю органів влади. Цифрові рішення сприяють оперативній, зручній і доступній взаємодії держави і суспільства, знижуючи корупційні ризики та забезпечуючи "ефект відкритих дверей" у державному адмініструванні.

Більше того, ІКТ-технології створюють умови для впровадження елементів електронної демократії, зокрема: електронних петицій, громадських обговорень, онлайн-консультацій, що сприяє зростанню довіри громадян до державних інституцій. Як підкреслюють дослідники, "використання електронних ресурсів для забезпечення зворотного зв'язку між інституціями влади та громадянами є важливим чинником формування ефективної взаємодії та підвищення легітимності державної влади" [10].

Водночас реалізація потенціалу цифрових платформ гальмується низкою викликів: недостатньою інтеграцією інформаційних систем між органами влади, застарілою інфраструктурою, нестабільним інтернет-зв'язком у регіонах та низьким рівнем цифрової грамотності серед окремих соціальних груп. Це поглиблює цифрову нерівність і обмежує інклюзивність публічного управління.

Тому, для досягнення повноцінної інформаційної прозорості за допомогою ІКТ необхідний системний, комплексний підхід, що передбачає не лише технічне оновлення інфраструктури, а й інституційне зміцнення, розвиток цифрової культури серед державних службовців, підвищення цифрової компетентності громадян, а також вдосконалення нормативного регулювання у сфері відкритих даних. Тільки за умов цілісної цифрової екосистеми стане можливим ефективно функціонування електронного урядування як механізму прозорості, підзвітності та доброчесності публічного управління.

У контексті цифрової трансформації публічного управління питання кібербезпеки та захисту персональних даних набувають виняткового значення. Зростання обсягів електронного документообігу, розширення використання цифрових платформ для надання адміністративних послуг та інтеграція державних інформаційних систем істотно підвищують ризики несанкціонованого доступу, втрати або викривлення інформації, що становить загрозу як для функціонування органів влади, так і для прав та свобод громадян.

Персональні дані громадян стають стратегічним ресурсом, і водночас — об'єктом підвищеної вразливості. Наявність Закону України "Про захист персональних даних" не гарантує ефективної реалізації його положень: конфіденційність, прозорість обробки та контроль громадян за своїми даними досі залишаються про-

блемними аспектами. Недостатня підзвітність державних органів, обмеженість контролюючих механізмів та слабкий вплив Уповноваженого з прав людини призводять до зниження довіри до цифрових сервісів.

Крім того, загрози кібербезпеці постійно еволюціонують, а отже, вимагають від держави гнучкої, оперативної та системної реакції. Україна, як держава, що перебуває в умовах кібергібридної агресії, особливо вразлива до кібератак, зокрема на інфраструктурні об'єкти, реєстри, портали відкритих даних та електронні сервіси. У цьому контексті роль Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України є ключовою, однак вона потребує значного підсилення ресурсами, повноваженнями та технічним потенціалом.

На практиці необхідно впроваджувати сучасні системи кіберзахисту, зокрема багаторівневу автентифікацію, шифрування даних, безпечні канали обміну інформацією, а також здійснювати постійне оновлення програмного забезпечення та аудит вразливостей інформаційних систем. Важливим елементом є людський фактор: саме службовці, які щоденно оперують персональними даними, часто несвідомо стають джерелом загроз. Тому систематичне навчання працівників органів влади, формування цифрової культури безпеки, а також чіткі внутрішні регламенти обробки даних є критично необхідними.

Таким чином, проблематика кібербезпеки та захисту персональних даних потребує міждисциплінарного підходу, який охоплює як правове регулювання, так і технічне забезпечення, інституційну взаємодію та підвищення обізнаності користувачів. Без належного вирішення цих питань електронне урядування не зможе повною мірою виконати свою функцію інструмента підвищення прозорості, ефективності та довіри до публічного управління в цифрову епоху.

У сучасних умовах розвитку цифрових технологій участь громадян у публічному управлінні набуває якості нових форм, зокрема через інструменти електронного урядування, які забезпечують реалізацію принципів відкритості, прозорості та підзвітності влади. Саме електронна участь стає важливою складовою демократичного процесу, дозволяючи громадянам не лише отримувати інформацію про діяльність органів влади, а й впливати на ухвалення рішень, формування політик і контроль за їх реалізацією. Як зазначають дослідники, "електронне урядування сьогодні розглядається як одна з ключових передумов реалізації прав громадян на участь в управлінні державними справами, що сприяє зміцненню демократичних засад суспільного розвитку" [1].

В Україні вже функціонують різноманітні цифрові механізми залучення громадян до процесів управління. До них належать: електронні петиції, громадські консультації онлайн, відкриті бюджети, платформи для моніторингу державних закупівель (зокрема, ProZorro) тощо. Ці інструменти дозволяють громадськості ініціювати обговорення важливих питань, висловлювати свої позиції, а також вимагати звітності від посадовців та інституцій публічної влади.

Особливу роль у цьому процесі відіграє механізм електронної петиції, закріпленим у ст. 23¹ Закону України "Про звернення громадян" [7]. Їх успішна практи-

ка засвідчує, що цифрові канали є ефективним засобом вираження колективної волі та інструментом впливу на державні рішення.

Проте, незважаючи на позитивні тенденції, участь громадян в електронному урядуванні залишається нерівномірною. Цифрова нерівність, низький рівень цифрової компетентності серед окремих груп населення, недосконалість онлайн-платформ і недостатнє інформування знижують рівень залучення. Крім технічних бар'єрів, існують і інституційні обмеження: формалізм громадських обговорень та недостатня реакція влади на ініціативи громадян.

Ефективна участь громадян у процесах електронного урядування потребує системного підходу: по-перше, розвитку цифрової інфраструктури з акцентом на інклюзивність; по-друге, цифрової просвіти населення, зокрема через навчальні програми, спрямовані на розвиток цифрової компетентності; і, по-третє, створення механізмів зворотного зв'язку, які б гарантували врахування думки громадян у процесах прийняття рішень.

Участь громадян через цифрові канали має стати не лише технічною функцією, а невід'ємним елементом демократичного управління, який забезпечує якісну взаємодію держави та суспільства, сприяючи розвитку е-демократії та зміцненню довіри до інституцій в Україні.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Узагальнюючи результати дослідження, слід зазначити, що організаційні засади електронного урядування є фундаментом для забезпечення інформаційної прозорості в системі публічного управління. Цифрова трансформація державного сектору в Україні демонструє як позитивну динаміку впровадження електронних сервісів, так і наявність структурних викликів, що уповільнюють досягнення високих стандартів відкритості, ефективності та довіри громадян до владних інституцій.

Аналіз нормативно-правової бази засвідчує фрагментарність регулювання електронного урядування, відсутність комплексного підходу до кібербезпеки, захисту персональних даних і взаємної інтеграції інформаційних систем. Водночас діяльність інституційних акторів у цій сфері потребує посилення координації та ресурсного забезпечення. Практика застосування цифрових платформ, таких як портали відкритих даних та електронні кабінети громадян, доводить їхню ефективність у забезпеченні доступу до публічної інформації, проте загальний рівень цифрової грамотності населення, а також технічні бар'єри залишаються стримуючими факторами.

Особливої уваги потребує розвиток інструментів громадської участі в цифровому форматі. Електронна демократія є не лише технічним, а передусім соціальним викликом, що вимагає формування нової культури взаємодії між громадянами та державою.

Перспективи подальших наукових розвідок полягають у поглибленому вивченні моделей цифрової взаємодії між владою і громадськістю, аналізі впливу електронного урядування на рівень довіри до інституцій, а

також в розробці стратегічних механізмів підвищення інформаційної безпеки та інклюзивності цифрових послуг. Необхідним є формування уніфікованої законодавчої рамки, орієнтованої на комплексне забезпечення відкритості, захисту даних та кіберстійкості у сфері публічного управління.

Література:

1. Александрова М., Останек А.А. Особливості правової політики у сфері електронного урядування в контексті досягнення цілей сталого розвитку. Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління. 2023. № 3 (27). С. 6—12. DOI: [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2023-3\(27\)-8-14](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2023-3(27)-8-14).
2. Завада Р.С. Адміністративно-правова політика України у сфері електронного урядування в контексті досягнення Цілей сталого розвитку. Академічні Візії. 2022. Вип. 8—9. С. 132—138. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7832338>.
3. Закон України "Про адміністративні послуги" від 06.09.2012 № 5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>.
4. Закон України "Про доступ до публічної інформації" від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
5. Закон України "Про електронний документ та електронний документообіг" від 22.05.2003 № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15>.
6. Закон України "Про електронні довірчі послуги" від 05.10.2017 № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19>.
7. Закон України "Про звернення громадян". Відомості Верховної Ради України. 1996. № 47. Ст. 256. URL: <https://ck-oda.gov.ua/zakon-ukrajiny-pro-zvernennya-hromadyan/>.
8. Інституційна (не)спроможність держави в Україні: як розірвати замкнене коло: монографія / за ред. Г. Зеленько. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2025. 480 с. URL: <https://ipien.gov.ua/wp-content/uploads/2025/04/Instytutstijna-spromozhnist-derzhavy.pdf>.
9. Качковська Л., Малєончук Г., Вознюк Є. Розвиток електронного урядування в Україні: актуальні питання впровадження. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2023. № 3(17). URL: <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/view/334>.
10. Ляхович Г.І., Жекало Г.І. Концептуальні характеристики та особливості впровадження взаємодії інституцій влади та громадян в Україні із використанням ресурсів e-governance. Економіка, управління та адміністрування. 2023. № 1 (103). С. 111—117. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2023-1\(103\)-111-117](https://doi.org/10.26642/ema-2023-1(103)-111-117).
11. Самойленко Л.Я., Тихомирова А.С. Діджиталізація адміністративних послуг в умовах воєнного стану на прикладі сервісу "Дія". Інвестиції: практика та досвід. 2024. № 10. С. 241—247. URL: file:///C:/Users/Windows/Downloads/Inv+10-2024_St38.pdf.
12. Курас Т. Нормативно-правове регулювання електронного урядування в Україні. Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія. 2024. № 19. URL: <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2024-19-9>.

References:

1. Aleksandrova, M. and Ostanek, A.A. (2023), "Peculiarities of legal policy in the field of e-governance in the context of achieving sustainable development goals", *Ekspert: paradygmy yurydychnykh nauk i derzhavnoho upravlinnia*, vol. 3 (27), pp. 6—12. [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2023-3\(27\)-8-14](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2023-3(27)-8-14).
2. Zavada, R.S. (2022), "Administrative and legal policy of Ukraine in the field of e-governance in the context of achieving Sustainable Development Goals", *Akademichni Vizii*, issue 8—9, pp. 132—138. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7832338>.
3. Verkhovna Rada of Ukraine (2012), Law of Ukraine "On Administrative Services", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17> (Accessed 28 April 2025).
4. Verkhovna Rada of Ukraine (2011), Law of Ukraine "On Access to Public Information", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17> (Accessed 28 April 2025).
5. Verkhovna Rada of Ukraine (2003), Law of Ukraine "On Electronic Document and Electronic Document Management", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (Accessed 28 April 2025).
6. Verkhovna Rada of Ukraine (2017), Law of Ukraine "On Electronic Trust Services", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19> (Accessed 28 April 2025).
7. Verkhovna Rada of Ukraine (1996), Law of Ukraine "On Citizens' Appeals", *Vedomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, vol. 47, art. 256, available at: <https://ck-oda.gov.ua/zakon-ukrajiny-pro-zvernennya-hromadyan/> (Accessed 28 April 2025).
8. Zelenko, H. (ed.) (2025), *Instytutstijna (ne)spro-mozhnist derzhavy v Ukraini: yak rozirvaty zamkne kolo [Institutional (in)capacity of the state in Ukraine: how to break the vicious circle]*, IPIEND im. I.F. Kurasa NAN Ukrainy, Kyiv, Ukraine, available at: <https://ipien.gov.ua/wp-content/uploads/2025/04/Instytutstijna-spromozhnist-derzhavy.pdf> (Accessed 28 April 2025).
9. Kachkovska, L., Maleonchuk, H. and Vozniuk, Ye. (2023), "Development of e-governance in Ukraine: current issues of implementation", *Mizhnarodni vidnosyny, suspilni komunikatsii ta rehionalni studii*, vol. 3 (17), available at: <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/view/334> (Accessed 28 April 2025).
10. Liakhovych, H.I. and Zhekalo, H.I. (2023), "Conceptual features and specifics of interaction between institutions of power and citizens in Ukraine using e-governance resources", *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, vol. 1 (103), pp. 111—117. [https://doi.org/10.26642/ema-2023-1\(103\)-111-117](https://doi.org/10.26642/ema-2023-1(103)-111-117).
11. Samoilenko, L.Ya. and Tykhomirova, A.S. (2024), "Digitalization of administrative services during martial law based on the example of the Diia service", *Investitsii: praktyka ta dosvid*, vol. 10, pp. 241—247, available at: <https://bit.ly/diia-digitalization-article> (Accessed 28 April 2025).
12. Kurus, T. (2024), "Legal regulation of e-governance in Ukraine", *Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Seriia: Politolohiia*, vol. 19. <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2024-19-9>.

Стаття надійшла до редакції 30.04.2025 р.